

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Förskolan 2019–2020

PROTOTYP

Varje förskola har en ifylld plan som vårdnadshavare kan få kännedom av om så önskas.

Stenungsunds
kommun

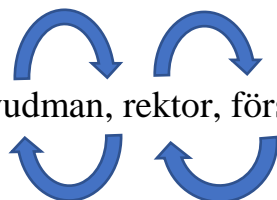
Grunduppgifter

Alla barn har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Därför är det viktigt att arbeta förebyggande mot kränkande behandling och diskriminering. Varje förskola i Stenungsunds kommun ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering.

Det förebyggande arbetet handlar om att ta bort risker för att barn blir utsatta för kränkningar och diskrimineringar i förskolan. Se bilaga gällande förebyggande arbete. En årlig plan ska upprättas för kränkande behandling, SL 6:8.

I Stenungsunds kommun är det beslutat att förskolan aktivt ska arbeta förebyggande med ”Förskolebrevet” och ”STOPP! Min kropp”. Mål och åtgärder ska finnas i ”Planen mot kränkande behandling”.

Ansvariga för planen: Huvudman, rektor, förskolans personal

Planen gäller läsår: 2019/2020

Gäller från: 1 november 2019

Gäller till: 31 oktober 2020

Delaktighet och medverkan i planen

Barnen:

Kännedom om planen, hur?

Personalen:

Barnen:

Vårdnadshavare:

Översikt över de mål som förskolan har satt upp för det förebyggande arbetet

Målen ska kunna utvärderas

Här skriver förskolan de mål som de har satt upp.

Översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering

Åtgärder som behöver göras

Här beskriver förskolan de åtgärder som behövs.

Redogörelser över de åtgärder som förskolan planerar att påbörja eller genomföra under året

Detta ska vi göra

Här skriver förskolan de åtgärder som skall göras

Redogörelser över de åtgärder som förskolan gjorde förra året

Detta har vi gjort

Här beskriver förskolan de åtgärder som har genomförts

Hur ska åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Här skriver förskolan när åtgärder ska följas upp och utvärderas

Rutiner för kränkande behandling vid akuta situationer

I Stenungsunds kommuns förskolor råder nolltolerans mot kränkande behandling och diskriminering. När du och dina kollegor får veta att ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling ska du handla snabbt och veta vad som gäller.

Hur barn och deras vårdnadshavare rapporterar kränkande behandling

1. Personal på förskolan
2. Rektor
3. Verksamhetschef

Hur personal och rektor anmäler kränkningar

Om du ser eller får kännedom av att ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling skall du genast ingripa genom att prata med berörda. Är det akut informeras rektor skyndsamt och det rapporteras i Skalman. Har personalen inte tillgång till Skalman informerar personalen en tillsvidareanställd förskolelärare eller rektor.

Varje personal som arbetar i förskolan ska arbeta med att upptäcka, utreda och rapportera kränkande behandling och diskriminering. Varje personal ska ha fokus på om något barn verkar ledsen eller olycklig, har koncentrationssvårigheter, blåmärken eller liknande som kan ha sin grund i kränkande behandling.

Hur kränkande behandling utreds, åtgärdas och dokumenteras mellan barn – barn

Om du upptäcker en kränkning är du skyldig att ingripa genast.

1. Prata med barnen, som det berör, om omständigheterna gör det möjligt
2. Prata med vårdnadshavare i båda parter
3. Diskutera och dokumentera i Skalman tillsammans med arbetslaget
4. Informera rektor att kränkande behandling har skett skyndsamt
5. Utredning sker skyndsamt

Hur kränkande behandling utreds, åtgärdas och dokumenteras mellan personal – barn

Om du upptäcker att en annan personal som kränkning ett barn skall du ingripa genast. Det är din skyldighet.

1. Ingrip i situationen. Avled eller bryt omedelbart
2. Ta hand om det kränkta barnet och ta kontakt med någon kollega så ni är två
3. Informera personalen om varför du ingrep i situationen
4. Informera vårdnadshavare till det kränkta barnet och hur förskolan kommer att agera vidare
5. Informera rektor att kränkande behandling har skett skyndsamt
6. Rektor och du dokumenterar händelsen i Skalman.
7. Rektor tar över ärendet och utreder händelsen som dokumenteras i Skalman

Kränkande behandling skall **alltid** utredas. Syftet med utredningen är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. Det är viktigt att förskolan och rektor skaffar sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att ord står mot ord.

Utredningsförfarande

1. Prata med berörda
2. Prata med andra barn, personal och vårdnadshavare
3. Tar reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska platser där vårdnadshavare finns
4. Tar hjälp av särskild kompetens, Barn- och elevhälsan eller HR-avdelningen

Åtgärdsförfarande

Om ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling är förskolan skyldig att **snabbt** vita åtgärder. Åtgärdena som sätts in skall leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som sätts in beror på vad utredningen har visat.

1. Åtgärd sätts in skyndsamt. Dokumenteras i Skalman
2. Åtgärden följs upp och utvärderas. Tidsperspektiv 1-6 veckor.
Dokumenteras i Skalman
3. Om inte kränkningen har upphört genomförs nya eller kompletterande åtgärder. Dokumenteras i Skalman
4. Åtgärden följs upp och utvärderas. Tidsperspektiv 1-6 veckor.
Dokumenteras i Skalman
5. Detta upprepas till kränkningarna mot barnet upphör helt.
6. När kränkningarna har upphört avslutar rektor ärendet i Skalman.

Dokumentationen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärdena. Genom dokumentationen kan huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

Ansvarsförhållande

Barn-barnkränkning: Personal som uppmärksammat kränkningen/diskrimineringen ansvarar för att utredning och åtgärder påbörjas och dokumenteras.

Personal-barnkränkning: Personal som upptäcker kränkningen ansvarar för att gå till den kränkande personalen och kontaktar rektor som därefter hanterar dokumentation, åtgärder och uppföljning.

Tänkbara åtgärder

- Samtal, barn, eventuellt vårdnadshavare, personal
- Ökad uppsikt, särskilt på de platser och tidpunkter som har visat sig riskfyllda
- Se över gruppindelningar
- Se över vad personalen är och gör
- Se över personalbemanning
- Göra insatser från Barn- och elevhälsan
- Utbilda personal
- Ökade resurser för den eller de som kränker
- Orosanmälan till socialtjänsten
- Genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna

Arbeta med aktiva åtgärder – Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att ta bort risker för att barn blir utsatta för kränkningar i förskolan. Det förebyggande arbetet görs i följande fem steg:

1. Kartlägg riskerna för kränkningar

Det första är att kartlägga sin verksamhet för att upptäcka risker för kränkande be-handling. Se regelbundet över barnens trygghet och trivsel. Där ingår också deras egen upp-fattning om kränkningar och mobbning i förskolan.

En kartläggning kan ske på olika sätt, till exempel med:

- Enkäter, bland annat GR:s
- samtal med barn och personal
- trygghetsvandringar
- dokumentation från fall av kränkande behandling från Skalman

Genom att kartlägga verksamheten kan förskolan se om åtgärder fungerar. Eventuella problem blir tydligare. Det blir lättare att förstå varför kränkningar uppstår, i vilka sammanhang och hur de tar sig uttryck.

2. Analysera orsaker till riskerna

När kartläggningen är genomförd ska förskolan analysera orsakerna till riskerna för kränkande behandling. Först när förskolan förstår orsakerna kan förskolan sätta upp konkreta mål för att förebygga kränkningar.

Om det till exempel visar sig att det förekommer eller finns en risk för att barn utsätts för kränkande behandling i tamburen, måste förskolan undersöka varför det är så.

3. Planera och genomföra åtgärder

Nästa steg är att, utifrån upptäckta risker för kränkande behandling, sätta upp mål och be-stämma åtgärder för att nå målen. Tänk på att målen ska vara konkreta och gå att följa upp.

Ett mål kan till exempel vara att barnen alltid ska känna sig trygga i tamburen. En åtgärd kan då vara att någon i personalen alltid ska vara med barnen i tamburen och se till att kränkningar inte förekommer.

Ett annat mål kan till exempel vara att barnen alltid ska känna sig trygga på gården. En åtgärd kan då vara att på gården ska inga barn lämnas ensamt.

4. Upprätta en plan mot kränkande behandling

Skriv ner mål och åtgärder i en plan mot kränkande behandling. Det ska göras varje år. Planen fungerar som ett stöd och en dokumentation över det förebyggande arbetet. Det är viktigt att all personal och även barn och deras vårdnadshavare känner till planen.

5. Följ upp och utvärdera

Åtgärderna ska följas upp och utvärderas för att se om de har fungerat. Om målen inte är uppnådda kan förskolan behöva nya åtgärder eller göra mer för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn.

Begrepp

Kränkning: Definieras i SL 6:3 som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet utan att vara kopplat till diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering: En förenklad beskrivning av diskriminering enligt DL 1:4 är att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Källa: <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/>

Trakasserier: Är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara en

personal hånar ett barn för att hon bär huvudduk eller att en personal förlöjligar en vårdnadshavare för att hen är homosexuell.

Källa: <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/trakasserier-och-sexuella-trakasserier/>

Diskrimineringsgrunderna

1. Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

2. Könsoverskridande identitet eller uttryck

Med könsoverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Begreppet omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

3. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.

4. Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

5. Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

6. Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

7. Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Lästips och referensmaterial

Rädda barnen (2013) Handbok: STOPP! Min kropp!

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/>

Förskolebrevet (2017) Tre ska bli noll. #treskabinoll

<http://treskabinoll.nu/forskolebrevet/>

Skolverket Åtgärder mot kränkande behandling

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/atgarder-mot-krankande-behandling>

Skolverket (2019) Kränkande behandling, mobbning och diskriminering
<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

Skolverket (2018) Läroplan för förskolan, Lpfö 18. Stockholm: Skolverket
<https://www.skolverket.se/getFile?file=4001>

Skolverket (2017) Allmänna råd för Måluppfyllelse i förskolan. Stockholm: Skolverket
<https://www.skolverket.se/getFile?file=3749>

Barnkonventionen

<https://minarattigheter.se/pedagog/Barnkonventionen-i-forskolan/>

Specialpedagogiska skolmyndigheten (2018) DATE lärmaterial. Tillgänglighet
Lärmiljöer Likabehandling. Kalmar: SPSM

<https://www.spsm.se/date-larmaterial/larmaterialen/date-larmaterial-for-forskolan/>

Diskrimineringslagen (2008:567)

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567

Skollagen (2010:800)

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolverket (2011) Nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling –
Lagens krav och huvudmannens ansvar. Stockholm: Skolverket

<https://www.skolverket.se/getFile?file=2578>

Specialpedagogiska skolmyndigheten (2018) Delaktighet – ett arbetssätt i skolan. Kalmar: SPSM

<https://webbutiken.spsm.se/globalassets/publikationer/filer/delaktighet---ett-arbetssatt-i-skolan.pdf/>

Skolverket. Bruk, område 2, Normer, värden och inflytande

<https://siris.skolverket.se/siris/f?p=BRUK:1:0>

Skolinspektionen (2018) Förskolornas värdegrundsarbete

https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/forskolors-vardegrundsarbete/forskolors_vardegrundsarbete_rapport.pdf

Barnombudsmannen (2018) Mina rättigheter för pedagoger.

<https://minarattigheter.se/pedagog/Barnkonventionen-i-forskolan/>

<https://minarattigheter.se/pedagog/alla-barns-ratt---vem-ar-ett-barn/>

<https://minarattigheter.se/pedagog/alla-barns-ratt---ratten-till-lek-vila-och-fritid/>